

www.cretaquarium.gr

[email:kartaquarium@cretaquarium.gr](mailto:kartaquarium@cretaquarium.gr)

Λιβάδια Ποσειδώνιας Μια όαση ζωής στη Μεσόγειο

Ένα σημαντικό και ιδιαίτερο παράκτιο οικοσύστημα στη Μεσόγειο θάλασσα σχηματίζεται από το θαλάσσιο φυτό *Posidonia oceanica* (ή στην κοινή ελληνική του ονομασία Ποσειδώνια). Παρότι ο καθένας μας έχει δει στις ακτές τα απομεινάρια του φυτού αυτού, τα μακριά σαν σερπαντίνες καφετιά ξερά φύλλα, που ξεβράζει το κύμα πολύ λίγοι γνωρίζουν τη σπουδαιότητα αυτής της θαλάσσιας βλάστησης. Οι περισσότεροι τα θεωρούν ενοχλητικά σκουπίδια και οι αρμόδιοι φορείς σπεύδουν με την έναρξη της τουριστικής περιόδου να καθαρίσουν τις ακτές από την ενοχλητική για τους λουόμενους παρουσία της Ποσιδωνείας.

Φωτογραφία 1. Νεκρά φύλλα και ριζώματα εκβρασμένα σε ακτή της περιοχής Γουβών

Λιβάδια Ποσειδώνιας Μια όαση ζωής στη Μεσόγειο

www.cretaquarium.gr

[email:kartaquarium@cretaquarium.gr](mailto:kartaquarium@cretaquarium.gr)

Αυτοί που γνωρίζουν ότι το οικοσύστημα αυτό υποστηρίζει μια πλούσια θαλάσσια πανίδα είναι οι ψαράδες που το ονομάζουν «φυκιάδα».

Φωτογραφία 2. Λιβάδι Ποσειδωνείας στον κόλπο Μιραμπέλλου (Θ. Νταλιάνης, ΙΘΑΒΙΓ, ΕΛΚΕΘΕ)

Είναι μια κοινή αντίληψη και μια εύκολη κατηγοριοποίηση κάθε τι θαλάσσιο φυτικό είδος να το αποκαλούμε «φύκος». Η αλήθεια είναι ότι η Ποσειδώνια δεν είναι φύκος, δηλαδή ένα πρωτόγονο και σχετικά απλοϊκό θαλάσσιο φωτοσυνθετικό είδος, αλλά ένα φανερόγαμο πολυετές φυτό, ένα «δέντρο» της θάλασσας, με «κορμό», φύλλα, λουλούδια και καρπούς που σχηματίζει εκτεταμένα υποθαλάσσια λιβάδια, τα «δάση της θάλασσας». Η σημασία που έχουν τα λιβάδια των θαλάσσιων φανερογάμων στο παγκόσμιο θαλάσσιο οικοσύστημα είναι αντίστοιχος με αυτόν των δασών στη στεριά: παραγωγή οργανικού ύλης, οξυγόνου, σταθεροποίηση των ιζημάτων, προσφορά βιοτόπων αναπαραγωγής και προστασίας σε πολλά είδη ζώων.

Το γένος *Posidonia* ανήκει στην κατηγορία των θαλάσσιων φανερογάμων, που αριθμεί περίπου 60 είδη παγκοσμίως. Όμως το είδος *Posidonia oceanica* είναι ενδημικό της Μεσογείου, δηλαδή βρίσκεται μόνο σ' αυτή τη θάλασσα. Άλλα είδη του γένους *Posidonia* βρίσκονται κυρίως στις ακτές της Αυστραλίας. Υπολογίζεται ότι τα λιβάδια Ποσειδωνείας που σχηματίζονται στις παράκτιες ζώνες της Μεσογείου καλύπτουν μια έκταση μεταξύ 25.000 και 50.000 km².

Λιβάδια Ποσειδώνιας Μια όαση ζωής στη Μεσόγειο

www.cretaquarium.gr

[email:kartaquarium@cretaquarium.gr](mailto:kartaquarium@cretaquarium.gr)

Η σημασία αυτού του οικοσυστήματος άρχισε να μελετάται και να γίνεται γνωστή σχετικά πρόσφατα. Συστηματικές έρευνες άρχισαν να εξελίσσονται από τη δεκαετία του 1970 και να αποδίδουν πληροφορίες για τη σημασία αυτού του είδους. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι στη Μεσόγειο, αλλά και στις ελληνικές θάλασσες απαντώνται και άλλα 4 είδη θαλασσίων φανερογάμων που είναι τα *Zostera marina*, *Zostera noltii*, *Cymodocea nodosa* και *Halophila stipulacea*. Για ένα άπειρο μάτι τα είδη *Zostera marina*, *Zostera noltii*, *Cymodocea nodosa* και *Posidonia oceanica* μοιάζουν μεταξύ τους, ενώ το *Halophila stipulacea* είναι τελείως διαφορετικό.

Φωτογραφία 3. Ριζώματα *Cymodocea nodosa* (Θ. Νταλιάνης, ΙΘΑΒΙΓ, ΕΛΚΕΘΕ)

Όλα τα είδη αυτά μπορούν να σχηματίζουν υποθαλάσσια λιβάδια που θεωρούνται επίσης ιδιαίτερα σημαντικά. Τα λιβάδια όμως της Ποσειδωνείας συνιστούν την πιο πυκνή και πολύπλοκη υποθαλάσσια βλάστηση, έναν πραγματικό οικότοπο που αξίζει ιδιαίτερης σημασίας, διαχείρισης και προστασίας. Πράγματι σήμερα και μετά από επιστημονικές έρευνες η αξία και η προστασία αυτού του οικοσυστήματος αναδείχτηκε και ενσωματώθηκε στο θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε. και στις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών.

Ποια είναι όμως τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτής της υποθαλάσσιας βλάστησης που την κάνουν τόσο σημαντική?

Τα θαλάσσια φανερόγαμα είναι οι απόγονοι υδρόβιων φυτών του γλυκού νερού που κατά τη διάρκεια της εξέλιξής τους προσαρμόστηκαν σε ζωή σε θαλασσινό περιβάλλον.

Λιβάδια Ποσειδωνίας Μια όαση ζωής στη Μεσόγειο

www.cretaquarium.gr

[email:kartaquarium@cretaquarium.gr](mailto:kartaquarium@cretaquarium.gr)

Απορροφούν θρεπτικά συστατικά από τις ρίζες (όπως τα χερσαία φυτά) αλλά και από τα φύλλα. Σχηματίζουν τα λιβάδια τους με την επιμήκυνση των ριζωμάτων και των βλαστών σε οριζόντια και κάθετη διάταξη από τα οποία γέννιονται νέες δεσμίδες φύλλων. Επιδεικνύουν όμως και φυλετική αναπαραγωγή, με αρσενικά και θηλυκά άνθη, με παραγωγή καρπών που παρασύρονται, εγκαθίστανται και δημιουργούν νέο λιβάδι. Επίσης, κομμάτια του φυτού που ξεριζώνονται και παρασύρονται μπορούν να εγκατασταθούν και να δημιουργήσουν μια νέα τούφα. Οι ρυθμοί αύξησης ενός λιβαδιού Ποσειδωνείας όμως είναι εξαιρετικά αργοί (2cm/έτος). Μια τούφα που ξεριζώνεται από μια άγκυρα πλοίου δημιουργεί ένα κενό που αναπληρώνεται σε δεκαετίες, ενώ ένα λιβάδι σε αιώνες.

Οι περιβαλλοντικές συνθήκες που ευνοούν την εγκατάσταση αλλά και κυρίως τη διατήρηση και επέκταση ενός λιβαδιού σε μια παράκτια περιοχή είναι η επαρκής διείσδυση του φωτός, που καθορίζει και τη βαθυμετρική του κατανομή από 2-3μ. βάθος ως και 50μ., η κατάλληλη δομή του ιζήματος του βυθού και η σχετικά ήπια έκθεση της περιοχής στον κυματισμό. Έτσι, η ανάπτυξη των λιβαδιών συμβαίνει σε περιοχές όπου είναι έντονη και η ανθρώπινη παρουσία. Σχετικά προφυλαγμένοι κόλποι χρησιμοποιούνται ανέκαθεν για λιμενικές εγκαταστάσεις, για την αστική ανάπτυξη στην ακτή αλλά και για την αλιεία. Μεγάλες εκτάσεις με λιβάδια Ποσειδωνείας στις παράκτιες περιοχές της Μεσογείου καταστράφηκαν τον προηγούμενο αιώνα και σε συνδυασμό με τους πολύ αργούς ρυθμούς ανάπτυξης νέων λιβαδιών το είδος αυτό δέχεται μεγάλη ανθρωπογενή πίεση.

Για ποιο λόγο όμως τα υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνείας είναι τόσο σημαντικά ?

Η πυκνή και πολύπλοκη αυτή βλάστηση αποτελεί έναν οικότοπο με μεγάλη βιοποικιλότητα. Εκατοντάδες είδη ασπόνδυλων και ψαριών βρίσκουν καταφύγιο ανάμεσα στο πυκνό φύλλωμα της Ποσειδωνείας. Τα μεγάλα και πλατιά φύλλα γίνονται υπόστρωμα για την ανάπτυξη φυκών, των επιφύτων, που αυξάνουν την ποικιλότητα και πολυπλοκότητα του οικοτόπου της Ποσειδωνείας.

Λιβάδια Ποσειδώνιας Μια όαση ζωής στη Μεσόγειο

www.cretaquarium.gr

[email:kartaquarium@cretaquarium.gr](mailto:kartaquarium@cretaquarium.gr)

Φωτογραφία 4. Ριζώματα Ποσειδωνείας (Θ. Νταλιάνης, ΙΘΑΒΙΓ, ΕΛΚΕΘΕ)

Ένα πυκνό και εκτεταμένο λιβάδι Ποσειδωνείας σταθεροποιεί τα ιζήματα των παράκτιων βυθών, παγιδεύει λεπτόκοκκο ίζημα που αιωρείται στη στήλη του νερού και με την πάροδο του χρόνου εναποτίθεται, δημιουργώντας ένα ύψωμα- φράγμα, που προστατεύει τις ακτές από τη διάβρωση. Τον ίδιο ρόλο παίζουν και τα νεκρά φύλλα και ριζώματα που ξεβράζονται στις αμμώδεις ακτές, αναμιγνύονται με την άμμο και την σταθεροποιούν. Εκτός από την αντιδιαβρωτική προστασία οι νεκρές Ποσειδωνείες υποστηρίζουν τη δημιουργία τροφικών πλεγμάτων αποικοδόμησης οργανικού υλικού στα ιζήματα των ακτών.

Δυστυχώς, οι εναποθέσεις αυτές θεωρούνται από τους χρήστες των ακτών ανεπιθύμητες και πριν το καλοκαίρι μπουλντόζες «καθαρίζουν» τις ακτές αποσύροντας μαζί με τις χρήσιμες νεκρές Ποσειδωνείες και την επίσης χρήσιμη άμμο.

Τα λιβάδια των θαλάσσιων φανερογάμων έχουν υψηλή πρωτογενή παραγωγικότητα. Ενώ συνιστούν μόνον το 1% της πρωτογενούς παραγωγής των ωκεανών, ωστόσο αποθηκεύουν στα θαλάσσια ιζήματα το 12% της παγκόσμιας ποσότητας του άνθρακα στους ωκεανούς.

Στις μέρες μας, αυτό το χαρακτηριστικό είναι ιδιαίτερα πολύτιμο. Αφορά στην απορρόφηση του διοξειδίου του άνθρακα που οι αυξημένες ποσότητές του στην ατμόσφαιρα ίσως ευθύνονται για την κλιματική αλλαγή μέσα από το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

Λιβάδια Ποσειδωνίας Μια όαση ζωής στη Μεσόγειο

www.cretaquarium.gr

[email:kartaquarium@cretaquarium.gr](mailto:kartaquarium@cretaquarium.gr)

Μεγάλη παραγωγικότητα σημαίνει και υψηλό ρυθμό φωτοσύνθεσης και άρα παραγωγής οξυγόνου. Δυστυχώς, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, τα λιβάδια των φανερογάμων αναπτύσσονται σε παράκτιες περιοχές με μεγάλη ζήτηση από τον άνθρωπο. Έτσι, παγκοσμίως η υποχώρηση των λιβαδιών είναι γεγονός και τα ποσοστά που αναφέρονται για τον 20ο αιώνα αγγίζουν το 20-30%. Λιμενικά έργα, ευτροφισμός, συρόμενα αλιευτικά εργαλεία, ευτροφισμός και χημική ρύπανση είναι τα κύρια αίτια της καταστροφής των λιβαδιών. Ένας οικοτόπος εκατομμυρίων ετών στη Μεσόγειο απειλείται και η ανάκαμψή του είναι αβέβαιη αφού προϋποθέτει εκατοντάδες χρόνια αδιατάρακτης ύπαρξης.

Θεσμικά μέτρα προστασίας

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα το 1992 εκδίδει την οδηγία 92/43/ΕΟΚ («για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας»), που προβλέπει την θεσμοθέτηση ευρωπαϊκού δικτύου περιοχών ειδικής περιβαλλοντικής διαχείρισης, γνωστό ως NATURA-2000. Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας τα λιβάδια Ποσειδωνίας αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου προτεραιότητας, ενώ στο Πρωτόκολλο της Σύμβασης της Βαρκελώνης το είδος αναφέρεται στο Παράρτημα των προστατευόμενων ειδών. Το 2006 η Ε.Ε. με τον Κανονισμό 1967/2006 θεσπίζει αυστηρά μέτρα προστασίας των περιοχών με θαλάσσια φανερόγαμα σε σχέση με αλιευτικές δραστηριότητες. Ορίζει ως «βυθό με θαλάσσια βλάστηση»: περιοχή όπου ο θαλάσσιος βυθός χαρακτηρίζεται από επικρατούσα παρουσία φανερογάμων, ή όπου η βλάστηση αυτή υπήρχε και χρειάζεται επανορθωτική δράση.

Με τον συλλογικό όρο «θαλάσσια βλάστηση» νοούνται τα είδη *Posidonia oceanica*, *Cymodocea nodosa*, *Zoostera marina* και *Zoostera noltii*. Απαγορεύει την αλιεία με «δίκτυα τράτας, δράγες, γρι-γρι, γρίπους συρόμενους από σκάφος, πεζότρατες ή παρόμοια δίκτυα πάνω από βυθούς με θαλάσσια βλάστηση από, ιδίως, *Posidonia oceanica* ή άλλα θαλάσσια φανερόγαμα (εκτός των περιπτώσεων που συγκεκριμένα αλιευτικά εξαρτήματα δεν αγγίζουν τον βυθό). Ιδιαίτερα ο Κανονισμός αυτός εφαρμόζεται στις περιοχές του δικτύου Natura 2000.

Λιβάδια Ποσειδώνιας Μια όαση ζωής στη Μεσόγειο

www.cretaquarium.gr

[email:kartaquarium@cretaquarium.gr](mailto:kartaquarium@cretaquarium.gr)

Οι οικοτόποι με θαλάσσια φανερόγαμα στην Κρήτη

Το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.) διενήργησε εκτεταμένες έρευνες χαρτογράφησης θαλασσίων οικοτόπων στην Κρήτη ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1990. Με τη χρήση ηχοβολιστικών συστημάτων για τα βαθύτερα σημεία, αεροφωτογραφιών για τα ρηχότερα και άμεσων παρατηρήσεων με δειγματοληψίες και χρήση υποβρύχιων τηλεκατευθυνόμενων καμερών αναπτύχθηκαν χάρτες βυθού που απεικονίζουν τους θαλάσσιους οικοτόπους από τα 0 ως τα 50μ. περίπου βάθος σε διάφορες περιοχές της Κρήτης συμπεριλαμβανομένων και του συνόλου των περιοχών NATURA 2000 (χάρτης 1). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι χάρτες αποτύπωσης υποθαλάσσιων οικοτόπων απαιτούν την ανάπτυξη συνδυασμένων μεθοδολογιών και είναι μεγάλου κόστους. Η ακτογραμμή της Κρήτης υπολογίστηκε στα 1305,09 km και η χαρτογραφημένη ακτογραμμή αντιστοιχεί στα 41,07 % (574,63 km).

Τα αποτελέσματα από τα προγράμματα χαρτογράφησης στην Κρήτη έδειξαν ότι τα λιβάδια Ποσειδωνείας είναι αρκετά περιορισμένα. Αντιστοιχούν μόλις στο 1,32% (7,6 km²) των παράκτιων περιοχών που χαρτογραφήθηκαν και δεν συνιστούν πραγματικά εκτεταμένα λιβάδια με ομοιόμορφη πυκνότητα και κάλυψη. Εμφανίζονται κυρίως σε προφυλαγμένους κόλπους ή σε εκτεθειμένες περιοχές όταν υπάρχει εκτεταμένο δίκτυο υφάλων που υποστηρίζει την εγκατάσταση και την ανάπτυξη του είδους. Στην περιοχή NATURA2000- ΑΣΦΕΝΔΟΥ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ εντοπίστηκε το βαθύτερο λιβάδι με *Posidonia oceanica* (σε σχέση με την υπάρχουσα πληροφορία) στη Μεσόγειο σε βάθος 55μ. Η διείσδυση του φωτός στη θάλασσα της Κρήτης είναι πολύ μεγάλη και σίγουρα περαιτέρω έρευνες θα αποκάλυπταν και άλλα πολύ βαθιά λιβάδια.

Σε κάθε περίπτωση όμως, η κάλυψη με *Posidonia oceanica* είναι <50% (αραιή βλάστηση) που θεωρείται ως κρίσιμο ποσοστό επιβίωσης του οικοτόπου.

Αντίθετα, στις παράκτιες περιοχές της Κρήτης κυριαρχεί η θαλάσσια βλάστηση με τα φανερόγαμα *Cymodocea nodosa* και *Halophila stipulacea* ενώ το φύκος *Caulerpa prolifera* έχει τη μεγαλύτερη κατανομή. Τα είδη αυτά συνήθως συνυπάρχουν και η έκτασή τους υπολογίστηκε σε 19,22 km² (3,35%).

Τα είδη αυτά είναι υποτροπικά (το *Halophila stipulacea* θεωρείται Λεσσεψιανός μετανάστης και πρωτοεγκαταστάθηκε στην Κρήτη και στα Δωδεκάνησα).

Λιβάδια Ποσειδώνιας Μια όαση ζωής στη Μεσόγειο

www.cretaquarium.gr

[email:kartaquarium@cretaquarium.gr](mailto:kartaquarium@cretaquarium.gr)

Σήμερα έχει επεκταθεί σχεδόν σε όλη τη Μεσόγειο) και εύκολα σχηματίζουν λιβάδια εξαιτίας του τρόπου πολλαπλασιασμού τους σε αντίθεση με την Ποσειδώνια. Θεωρούνται ότι αποικίζουν περιοχές από τις οποίες εξαλείφθηκε η Ποσειδώνια ή ότι μπορούν να σταθεροποιήσουν τα θαλάσσια ιζήματα ώστε να μπορεί να φυτρώσει η Ποσειδώνια.

Η ισχνή παρουσία λιβαδιών Ποσειδωνείας στην παράκτια ζώνη της Κρήτης οφείλεται σε έναν συνδυασμό παραγόντων. Η έκθεση των ακτών σε έντονο κυματισμό και το μικρό πλάτος της υφαλοκρηπίδας δεν ευνοεί την εγκατάσταση και διατήρηση των λιβαδιών. Αλλά και στις περιοχές που το είδος είχε πιθανόν εγκατασταθεί ήταν οι περιοχές που δέχθηκαν για δεκαετίες έντονη αλιευτική πίεση με συρόμενα εργαλεία. Τα παράκτια αλιευτικά πεδία της Κρήτης είναι περιορισμένα εξαιτίας της μικρής σε πλάτος ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας του νησιού. Έτσι, εκεί όπου πιθανόν υπήρξαν λιβάδια ήταν και οι πιο πλούσιοι και εύκολα αλιευμένοι βιότοποι. Σε πολλές περιπτώσεις βρέθηκαν νεκρά ριζώματα σκεπασμένα από ιζήματα που μαρτυρούν την ύπαρξη λιβαδιών στο παρελθόν. Τέτοιες περιοχές είναι ο όρμος της Αγίας Πελαγίας, ο κόλπος του Ηρακλείου και ο κόλπος Γκράντες. Αραιά λιβάδια υπάρχουν ακόμα στις περιοχές Natura 2000 του Β.Α. Ρεθύμνου, στον κόλπο Γκράντες της Σητείας, στην Γραμβούσα, στην ευρύτερη περιοχή στο Ροδάκινο (περιοχή Ασφένδου Καλλικράτης), και στο Κουφονήσι. Επίσης, αραιή βλάστηση με τούφες μερικών δεκάδων τετραγωνικών μέτρων εντοπίζονται στις περιοχές Γουβών, Χερσονήσου, Μαλλίων στον όρμο της Ελούντας και στον κόλπο του Μιραμπέλου.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα περισσότερα πυκνά και εκτεταμένα λιβάδια Ποσειδωνείας στην Ελλάδα υπάρχουν στις ακτές των Ιονίων νήσων, της Δυτικής Ελλάδας και της Βόρειας Ελλάδας.

Ικανοποιητική παρουσία λιβαδιών υπάρχει διάσπαρτα στις Σποράδες, Κυκλάδες και Δωδεκάνησα. Από το εθνικό πρόγραμμα χαρτογράφησης οικοτόπων του δικτύου NATURA 2000 την χαμηλότερη αντιπροσωπευτικότητα για τον οικοτόπο αυτό έχει η Κρήτη.

Τα μέτρα διαχείρισης και προστασίας των οικοτόπων των θαλάσσιων φανερογάμων στην Κρήτη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη αφενός το ισχύον νομικό καθεστώς (περιοχές Natura και νέος κανονισμός για την αλιεία) αλλά και θα πρέπει να αποτρέπουν δραστηριότητες που δεν προβλέπονται από τη νομοθεσία ή είναι δύσκολο να αστυνομευθούν, όπως π.χ. η αγκυροβόληση πλοίων σε λιβάδια με Ποσειδώνια.

Λιβάδια Ποσειδωνίας Μια όαση ζωής στη Μεσόγειο

www.cretaquarium.gr

[email:kartaquarium@cretaquarium.gr](mailto:kartaquarium@cretaquarium.gr)

Ο σχεδιασμός των λιμενικών έργων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ύπαρξη λιβαδιών Ποσειδωνίας και να ελαχιστοποιεί τις πιθανά προκαλούμενες επιπτώσεις. Επίσης, τα φαινόμενα ευτροφισμού που πλήττουν τα λιβάδια Ποσειδωνίας σε άλλες περιοχές της χώρας, ενώ στην Κρήτη δεν συνιστούν ιδιαίτερο πρόβλημα, ωστόσο μπορεί να εμφανιστούν τοπικά σε περιοχές που δεν ασκείται έλεγχος.

Η Κρήτη ως κύριος τουριστικός προορισμός στην Ελλάδα δέχεται εκατομμύρια τουριστών που στοχεύουν σε μια θέση στην παραλία. Τα νεκρά υπολείμματα Ποσειδωνίας θεωρούνται ενοχλητικά και μαζεύονται αφαιρώντας ένα πολύτιμο οργανικό υλικό που προστατεύει τις ακτές. Όσο και αν μοιάζει ανέφικτο μια προσπάθεια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης γι' αυτό το θέμα ίσως θα άλλαζε την οπτική που αντιμετωπίζει την Ποσειδωνία ως σκουπίδι αντί για τον πολυτιμότερο ίσως βιότοπο της Μεσογείου.

Ήδη σε διάφορες χώρες όπως στην Ισπανία πραγματοποιούνται πιλοτικά προγράμματα ορθής πρακτικής. Οι χρήστες ενημερώνονται για την αξία της νεκρής Ποσειδωνίας στις ακτές επισημαίνοντας ότι η ύπαρξη λιβαδιών είναι δείκτης της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης μιας περιοχής και όχι ενοχλητικά σκουπίδια. Επίσης, οι αρμόδιοι φορείς καθαρισμού των ακτών προτρέπονται είτε να μην τα μαζεύουν και όταν αυτό δεν είναι δυνατόν τουλάχιστον να ανακατεύουν τα νεκρά κομμάτια με την άμμο ή να τα θάβουν σκεπάζοντάς τα με άμμο. Πρόσφατα στη Ρόδο ανακαλύφθηκαν νεκρά υπολείμματα ριζωμάτων Ποσειδωνίας σκεπασμένα από ίζημα, που η επιστημονική ομάδα του Πανεπιστημίου Αθηνών που τα ανακάλυψε τα αποδίδει στην ύπαρξη εκτεταμένου λιβαδιού της εποχής του Πλειόκαινου.

Ας δημιουργήσουμε λοιπόν συνθήκες διατήρησης αυτού του παμπάλαιου κατοίκου της Μεσογείου που η ιστορία του εξελίσσεται μαζί με την ιστορία της Μεσογείου, την εμπεριέχει και θα πρέπει να την αφηγηθεί και στις επόμενες γενιές.

Δρ. Αικ. Σιακαβάρα
Συνεργ. Ενωδρείου Κρήτης-ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.

